

13 Αυγούστου 2014

Άγ. Νέος Ιερομάρτυς Βενιαμίν, Μητροπολίτης Πετρουπόλεως († 13 Αυγούστου 1922)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Βενιαμίν εξελέγη Μητροπολίτης Πετρουπόλεως -τότε πρωτευούσης του Κράτους- το έτος 1917, όταν την εξουσία κατείχε η προσωρινή επαναστατική Κυβέρνηση του Κερένσκυ. Η εκλογή του είχε γίνει κατά τρόπο απόλυτα

δημοκρατικό. Από ένα κατάλογο κληρικών που κατηρτίσθη απ' την Ιερά Σύνοδο, ο λαός εξέλεξε με συντριπτική πλειοψηφία τον Βενιαμίν ως Μητροπολίτη της Πρωτευούσης. Ας σημειωθεί ότι σχεδόν όλες οι ψήφοι των εργατών δόθηκαν υπέρ αυτού. Οι κάτοικοι της Πετροπόλεως ε γνώριζαν από παλιά τον Σεβασμιότατο Βενιαμίν και του ήσαν βαθιά αφωσιωμένοι εξ αιτίας της απλότητός του και της αγάπης του.

Η ανάδειξή του στην ύψηλή θέση του Μητροπολίτου δεν άλλαξε σε τίποτε τη στάση του. Με απλότητα και αγάπη πήγαινε όπου τον καλούσαν και κατά προτίμηση στις φτωχογειτονιές της πρωτευούσης, για να συμπροσευχηθή με τους φτωχούς ανθρώπους, ή ακόμα να τους κάνη και διάφορες εκκλησιασπικές Ακολουθίες που επιθυμούσαν. Οι εργάτες τον παρακαλούσαν συχνά να τους κάνη κάποια βάπτισμα στο σπίτι και ο Μητροπολίτης με πολλή χαρά κατέβαινε στα σκοτεινά υπόγεια, ντυμένος με ένα απλό ράσο, χωρίς τα εξωτερικά διακριτικά της υψηλής θέσεως που κατείχε στην Εκκλησία. Το σαλόνι του Πατριαρχικού Μεγάρου ήταν πάντοτε γεμάτο, κυρίως από φτωχούς και ασήμους ανθρώπους. Άκουγε τους επισκέπτες του, συχνά μέχρις άργά τη νύχτα, και δεν άφινε κανένα να φύγη αν προηγουμένως δεν τον είχε πρεπόντως συμβουλευσει ή παρηγορήσει, ξεχνώντας τη δική του ανάγκη για ανάπαυση και τροφή.

Ο Σεβ. Βενιαμίν δεν ήταν αυτό που ονομάζουμε «λαμπρός» ομιλητής, αλλά τα κηρύγματα του, πολύ άπλα, τα διέκρινε εξαιρετική χάρη και πνευματικότητα. Γι' αυτό, τα πλήθη κατέκλυζαν τους ναούς στους οποίους πήγαινε ο Μητροπολίτης να λειτουργήσει και να μιλήση.

Τον Μητροπολίτη εκτιμούσαν και συμπαθούσαν βαθιά ακόμα και άνθρωποι που άνηκαν σε άλλη εθνικότητα ή θρησκεία. Είχε και μεταξύ αυτών πολλούς και πραγματικούς φίλους, οι οποίοι σε δύσκολες στιγμές έρχονταν κοντά του για να πάρουν μια καλή συμβουλή ή να ενισχυθούν πνευματικά. Όλοι απεκαλύπτοντο μπροστά στην καλωσύνη και στην καθαρότητα της καρδιάς του Ιεράρχου αυτού.

Ας προστεθή ακόμη ότι ο Μητροπολίτης ήταν πάντοτε ξένος προς τα πάθη και τις διαμάχες τις πολιτικές. Φαινόταν να τις αγνοή. Άραγε πως θα άνπδρούσε μπροστά στα νέα προβλήματα που ετίθεντο για την Εκκλησία μετά την οριστική κατάληψη της εξουσίας από τους Μπολσεβίκους, το φθινόπωρο του 1917;

Μετά την επικράτηση της Οκτωβριανής επανάστασεως και τον εμφύλιο πόλεμο που επακολούθησε, τη χώρα μάστιζε φοβερή πείνα, εξ αιτίας της οποίας πέθαναν 6.000.000 άνθρωποι. Οι κυβερνώντες κομμουνιστές άρπαξαν την ευκαιρία για να προσοικειωθούν την εκκλησιασπική περιουσία. Με τα αγαθά της Εκκλησίας θα ετρέφοντο οι πεινασμένοι... Αντί να ζητήσουν τη βοήθεια και τη συμπαράσταση της Εκκλησίας, προέβησαν σε βίαιη κατάσχεση της εκκλησιαστικής περιουσίας, ακόμη στην κρατικοποίηση των εκκλησιαστικών χώρων (ναών κλπ.) και στην αρπαγή των πολυτίμων ιερών σκευών. Επίσης απαγόρευσαν κάθε φιλανθρωπική

δράση της Εκκλησίας.

Όταν ήρθε η σειρά της Πετροπόλεως και της Μητροπόλεως της να δώση τους θησαυρούς των εκκλησιών της στο Κράτος, για να ανακουφισθούν οι πεινώντες, ο Μητροπολίτης Βενιαμίν δεν δίστασε καθόλου, λέγοντας πως κάθε θυσία είναι μικρή προκειμένου νά σωθή έστω και ένας άνθρωπος από τον εκ πείνης θάνατο. Ήθελε όμως, τα αγαθά της Εκκλησίας να δοθούν προαιρετικά απ' αυτή και να μή γίνουν αντικείμενο βιαίας και αυθαιρέτου αρπαγής από μέρους των Αρχών. Η στάση του Μητροπολίτου ικανοποίησε τις τοπικές Αρχές. Η εφημερίδα «Ισβέστια» ανήγγειλε το γεγονός με ευνοϊκά σχόλια για τον Μητροπολίτη και τον κλήρο της Πετροπόλεως «οι οποίοι διεκρούσαν την ειλικρινή επιθυμία τους να είναι καλοί

Όμως, ενώ

όλα πήγαιναν καλά, ένα γεγονός ήρθε να περιπλέξη το ζήτημα της κατασχέσεως της εκκλησιαστικής περιουσίας και να καθορίση οριστικά το μέλλον του Μητροπολίτου Βενιαμίν. Το γεγονός αυτό, το οποίο μπορεί να χαρακτηρισθῇ πραγματικό πραξικόπημα μέσα στην Εκκλησία, ήταν η αυθαίρετη δημιουργία μιας σχισματικής Εκκλησίας, της λεγομένης «Ζώσης Εκκλησίας».

Στις 24 Μαρτίου 1922, δώδεκα ιερείς της Πετροπόλεως υπέγραψαν κοινή έπιστολή, στην οποία δήλωναν ότι αποκόπονται από την επίσημη Εκκλησία, κατηγορώντας τον υπόλοιπο κλήρο για ενέργειες αντιεπαναστατικές και κακή

πολιτική, σχετικά με τα εκκλησιαστικά αγαθά και τη βοήθεια προς τους πεινώντες. Αρχηγοί της κινήσεως αυτής ήταν οι ιερείς Βεντέσκυ, Μπιελώφ και Κρασνίτσκι. Οι ιερείς αυτοί δεν δίστασαν να πάνε στη Μόσχα, να επισκεφθούν τον Πατριάρχη Τύχωνα στη φυλακή (όπου βρισκόταν τότε) και να του υποκλέψουν την συγκατάθεση, όπως αυτοί διεκπεραιώνουν προσωρινά τις υποθέσεις του Πατριαρχείου μέχρι της αποφυλακίσεώς του. Αντ' αυτού όμως αυτοί κήρυξαν τη δημιουργία της «Ζώσης Εκκλησίας», με φιλελεύθερες τάσεις και με καταφανή την υποστήριξη των Αρχών, οι οποίες ενδιαφέρονταν φυσικά για τη διαίρεση της Εκκλησίας. Έτσι δημιουργήθηκε νέα «Εκκλησία», αντίθετη προς την «Πατριαρχική», την Κανονική. Η προσπάθεια των σφετεριστών τώρα ήταν να προσελκύσουν στην κίνησή τους όσο το δυνατό περισσότερες επισκοπές και ενορίες.

Μετά από λίγο, ο Βεντέσκυ έφθασε απ' τη Μόσχα στην Πετρούπολη, παρουσιάσθηκε στον Μητροπολίτη Βενιαμίν και του ανήγγειλε το σχηματισμό της νέας διοικήσεως της Εκκλησίας, η οποία μάλιστα διώρισε αυτόν (τόν Βεντέσκυ) τοποτηρητή της Αρχιεπισκοπής Πετροπόλεως! Η ηπιότητα και υπομονή του Μητροπολίτου ήταν σε όλους γνωστές, αλλά όλα έχουν κάποιο όριο. «Όχι, αρνούμαι» είπε αυστηρά στον σφετεριστή. Και την επομένη αφώρισε τον Βεντέσκυ, έως ότου μετανοήση και επιστρέψη στην Εκκλησία.

Η αναγγελία του αφορισμού του Βεντέσκυ εξαγρίωσε τους Μπολσεβίκους. Οι εφημερίδες επετέθηκαν με πύρινα άρθρα κατά του Μητροπολίτου, απειλώντας ότι «το ξίφος του λαού» θα κόψη το κεφάλι εκείνου που τόλμησε να αποκόψη απ' την Εκκλησία τον Βεντέσκυ. Έγινε πλέον φανερή η συνεργασία Αρχών και «Ζώσης Εκκλησίας».

Οι κυβερνώντες πήραν την απόφαση να δράσουν κατά του Μητροπολίτου. Αλλά η ώρα δεν ήταν κατάλληλη. Ο Μητροπολίτης ήταν πολύ δημοφιλής και υπελόγιζαν την αντίδραση του λαού. Εν τούτοις μετά από ωρισμένο χρόνο ο Βεντέσκυ παρουσιάζεται εκ νέου στον Μητροπολίτη, συνοδευόμενος αυτή τη φορά από δύο σημαίνοντα κυβερνητικά πρόσωπα. Επέδωσαν στον Μητροπολίτη πραγματικό τελεσίγραφο. Ή θα άρη τον αφορισμό του Βεντέσκυ ή θα είσαχθη σε δίκη με την κατηγορία ότι «αντιτίθεται στη χρήση της εκκλησιαστικής περιουσίας για τις ανάγκες των πεινώντων»!

Ο Μητροπολίτης κατάλαβε ότι οι απειλές ήταν αληθινές και ότι στην πραγματικότητα είχε καταδικασθαι σε θάνατο, ως εμπόδιο στη δημιουργία της έπαναστατικής «Ζώσης Εκκλησίας». Απήντησε, εν τούτοις, με σταθερότητα, ότι δεν μπορεί να άρη τον αφορισμό προτού ο ένοχος μετανοήση και επιστρέψη στην Κανονική Εκκλησία. Οι επισκέπτες έφυγαν γεμάτοι θυμό. Γνωρίζοντας τι τον περιμένει, ο Μητροπολίτης τακτοποίησε τα πιο επείγοντα θέματα της Μητροπόλεως και άρχισε να αποχαιρετά τους συνεργάτες και φίλους του...

Μια μέρα, ενώ γύριζε στο Μητροπολιτικό Μέγαρο από κάποιο μοναστήρι, βρίσκει εκεί ένα εισαγγελέα και πολλούς αστυνομικούς της Τσέκα. Ερεύνησαν επί πολλή ώρα και λεπτομερώς όλους τους χώρους της Μητροπολιτικής κατοικίας, αλλ' η έρευνα δεν απέδωσε τίποτε. Κατόπιν ανήγγειλαν στον Μητροπολίτη ότι από τη στιγμή εκείνη ήταν κρατούμενος κατ' οίκον. Τρεις μέρες αργότερα τον ωδήγησαν σε μια φυλακή της πόλεως, όπου έμεινε μέχρι την μέρα του μαρτυρίου του. Συνελήφθησαν και πολλά άλλα άτομα. Άλλοι ήσαν μέλη ενός εκκλησιαστικού οργανισμού που ωνομάζετο «Κεντρική Διεύθυνση Ενοριών» και αποτελεῖτο από ιερείς και κληρικούς κατωτέρων βαθμών (άναγνώστες κλπ.) και λαϊκούς. Ακόμη συνελήφθησαν άτομα που διεμαρτύροντο έξω από τις εκκλησίες για την άρπαγή των εκκλησιαστικών σκευών. Δηλαδή, μαζί με τον Μητροπολίτη βρέθηκαν κατηγορούμενοι ογδόντα εξ κάτοικοι της πόλεως.

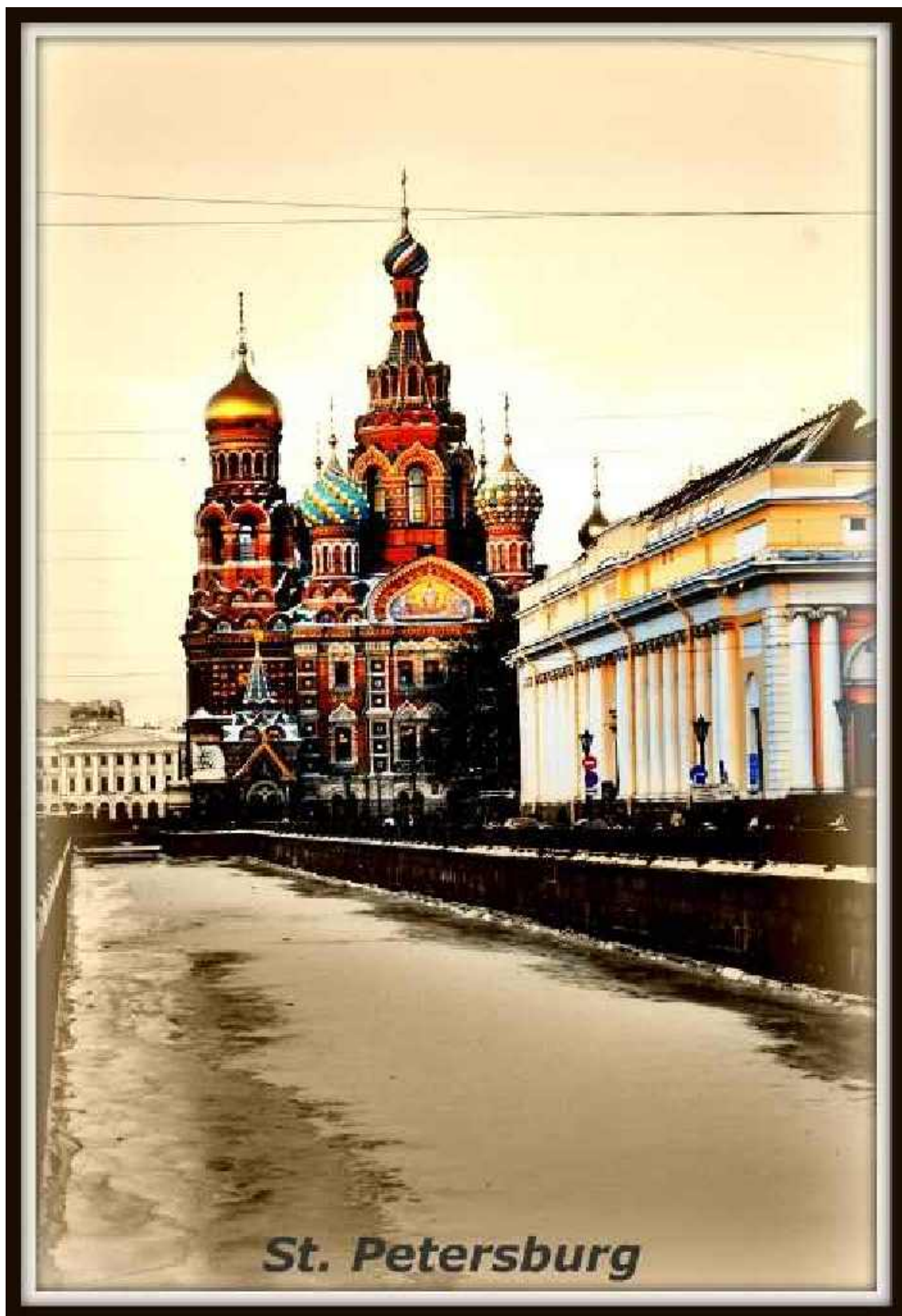
Η αναγγελία της μεγάλης αυτής δίκης προκάλεσε εξαιρετική συγκίνηση στην πόλη. Εκατοντάδες συγγενείς και φίλοι των κατηγορουμένων έτρεχαν να ενεργήσουν για την απελευθέρωση των δικών τους ή για να εξασφαλίσουν ένα καλό δικηγόρο. Καλός δικηγόρος χρειαζόνταν πρωτίστως για τον Μητροπολίτη Βενιαμίν. Ο Ερυθρός Σταυρός, που την εποχή εκείνη μπορούσε να δρα ακόμη ελεύθερα και φρόντιζε να συμπαρασταθῇ στους πολιτικούς κρατούμενους, πρότεινε στο διάσημο δικηγόρο Ι. Γκούροβιτς να αναλάβῃ την υπεράσπιση του Μητροπολίτου. Ο Γκούροβιτς, που μετά την επικράτηση των Μπολσεβίκων είχε αποσυρθῇ από την ενεργό υπηρεσία, δίστασε κατ' αρχάς, φοβούμενος μήπως η εβραϊκή καταγωγή του βλάψῃ την ὅλη υπόθεση. Όμως ο Μητροπολίτης από τη φυλακή του διεμήνυσε ότι του ἔχει πλήρη εμπιστοσύνη.

Η δίκη ἄρχισε το Σάββατο 10 Ιουνίου 1922, ενώπιον του Επαναστατικού Δικαστηρίου, μέσα στην παλιά αίθουσα της Λέσχης των Ευγενών. Από τις πρωϊνές ὥρες δεκάδες χιλιάδες κάτοικοι της Πετροπόλεως γέμισαν τους δρόμους γύρω απ' το Δικαστήριο, περιμένοντας τους κατηγορουμένους και προπαντός τον Μητροπολίτη Βενιαμίν. Η Αστυνομία δεν τολμούσε να διαλύσῃ τα πλήθη αυτά, που ἀκίνητα, ἀμίλητα και ἐν προσευχῇ περίμεναν τον πνευματικό τους πατέρα. Κάποτε φάνηκε το ὄχημα που ἔφερνε τον Μητροπολίτη, συνοδευόμενο από ἑφιππους αστυνομικούς. Το πλήθος ἔπεσε στα γόνατα και ἔψαλε το τροπάριο, «Σώσον, Κύριε, τον λαόν σου...».

Κατηγορούμενοι, ἐκτός από τον Μητροπολίτη, ἦταν και οἱ ἐξῆς: Ο Αρχιμανδρίτης Σέργιος Σέϊν, προσωπικότητα ἐξαιρετική, βουλευτής της Δούμα (Ρωσικής Βουλῆς), πρὶν γίνῃ ἱερεύς. Ο Ζ. Νοβίτσκυ, καθηγητής του Ποινικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο της Πετροπόλεως και Πρόεδρος της «Κεντρικῆς Διευθύνσεως Ενοριών» τῆς αὐτῆς πόλεως. Ο Ι. Κοφχάρωφ, παλαιός νομικός και ἄλλοι ογδόντα δύο. Μεταξύ αὐτῶν ὁ ἐπίσκοπος Βενέδικτος, οἱ ἱερεῖς-προϊστάμενοι ὅλων σχεδόν των ἐνοριῶν τῆς πρωτεύουσας, καθηγητές των Θεολογικῶν Σχολῶν, σπουδαστές

της Θεολογίας, αλλά και απλοί πιστοί, γέροντες, γυναίκες, ακόμη και έφηβοι. Η αίθουσα συνεδριάσεων του Δικαστηρίου ήταν τεράστια. Χωρούσε 3.000 άτομα. Και ήταν γεμάτη πάντοτε ως την τελευταία μέρα της δίκης. Τίποτε δεν μπορούσε να κρατήσει τα αφωσιωμένα στον Μητροπολίτη πλήθη να μή παρευρεθούν στη δίκη. Ούτε η κουραστική μονοτονία της διαδικασίας, ούτε η σύλληψη απ' την αστυνομία, κατά την πρώτη μέρα, εκατοντάδων ατόμων, ούτε οι κίνδυνοι που διέτρεχαν μέσα στην αίθουσα από εγκαθέτους των Αρχών.

* * *

Η ώρα της δίκης έφθασε. «Να έλθουν οι κατηγορούμενοι», διέταξεν ο Πρόεδρος. Νεκρική σιωπή επεκράτησε όταν απ' την άκρη της αιθούσης άρχισαν να μπαίνουν οι κατηγορούμενοι. Πρώτος μπήκε ο Μητροπολίτης, με το εγκόλπιο και τον σταυρό στο στήθος και την ποιμανηκή ράβδο στο χέρι του. Ακολουθούσε ο επίσκοπος Βενέδικτος, οι λοιποί κληρικοί και κατόπιν οι λαϊκοί. Στη θέα του Μητροπολίτου το

πλήθος σηκώθηκε και υποκλίθηκε με σεβασμό. Ο Σεβασμιώτατος τους ευλόγησε και κατόπιν κάθισε. Δυο μέρες κράτησε η ανάγνωση του κατηγορητηρίου. Η ουσιαστική φάση της δίκης άρχισε στις 12 Ιουνίου. Η κυρία κατηγορία ήταν ότι οι κατηγορούμενοι άντετάχθησαν και αντέδρασαν στην χρησιμοποίηση της εκκλησιαστικής περιουσίας για την αντιμετώπιση της πείνας.

Στην αρχή το Δικαστήριο ασχολήθηκε με ερωτήσεις προς τους κατηγορουμένους. Ο Μητροπολίτης απαντούσε με ηρεμία, θάρρος και σταθερότητα. Με πειστικότητα ανήρεσε όλες τις εναντίον του κατηγορίες. Το ίδιο και οι άλλοι. Όλοι ετέθησαν αλληλέγγυοι του Μητροπολίτου. Εντύπωση έκανε η γενναιότητα και το θάρρος του Αρχιμανδρίτου Σεργίου, ο οποίος σε ερώτηση του Εισαγγελέως, αν «από πεποίθηση έγινε μοναχός», του έδωσε αποστομωτική απάντηση.

Μετά ήρθε η σειρά των μαρτύρων. Ο κυριώτερος μάρτυς βεβαίως ήταν ο ιερέυς Βεντέσκυ, ο αρχηγός της «Ζώσης Εκκλησίας», αλλά παραδόξως κατόπιν απόφασεως του Δικαστηρίου η κατάθεσή του ακυρώθηκε. Πράγματι, τη δεύτερη μέρα της δίκης, καθώς έβγαινε απ' το Δικαστήριο στο δρόμο, μια γυναίκα του λαού του πέταξε μία πέτρα και τον τραυμάτισε στο κεφάλι! Άραγε το τραύμα ήταν σοβαρό ή χρησιμοποιήθηκε σαν πρόφαση για να αποφύγη την κατάθεση στο Δικαστήριο; Κανένας δεν ξέρει. Πάντως δεν ξαναπάτησε το πόδι του στην αίθουσα του Δικαστηρίου.

Μετά ήταν η σειρά του Κρασνίτσκυ, του άλλου πρωτεργάτου της «Ζώσης Εκκλησίας». Υψηλός, αδύνατος, φαλακρός, με χλωμό πρόσωπο, λιγώτερο από σαράντα χρονών, ο ρασοφόρος αυτός κατευθύνθηκε, με ύφος προκλητικό και βήμα αποφασιστικό, στην ωρισμένη θέση για να αρχίση την κατάθεσή του. Κάθε λέξη, κάθε ήχος της μετρημένης, κοφτής και μεταλλικής φωνής του συνέτεινε στην πύκνωση των νεφών του θανάτου πάνω απ' τα κεφάλια των κατηγορουμένων. Ο ρόλος του μάρτυρος φανερός: όλα έδειχναν ότι ο άνθρωπος αυτός ήταν ένας «δικαστικός δολοφόνος», που είχε αναλάβει το έργο να συμπληρώση, με τους υπαινιγμούς και τα ψεύδη του, το απόλυτο κενό του κατηγορητηρίου. Το ρόλο αυτό ο μάρτυς Κρασνίτσκυ τον έφερε θαυμάσια σε πέρας. Τα λόγια, που έβγαιναν από το δηλητηριώδες στόμα του ανθρώπου αυτού με τα ράσα, σχημάτιζαν ισάριθμες θηλειές στο λαιμό των κατηγορουμένων. Το ψέμα, η συκοφαντία, η αστήρικτη κατηγορία περί ανπεπαναστατικών ενεργειών των κατηγορουμένων, όλα ήταν επιτρεπτά για τον πρωταγωνιστή αυτόν της «Ζώσης Εκκλησίας». Ξεπερνούσε ακόμη και τους δικαστές στην επιθυμία να καταστρέψη τους κατηγορουμένους. Πολλοί λέγαν ότι ήταν ενσάρκωση του Ιούδα. Το πάθος του έφθασε σε τέτοιο βαθμό, ώστε η ατμόσφαιρα έγινε αποπνικτική. Ακόμη και οι δικαστές και οι άλλοι μάρτυρες κατηγορίας έσκυβαν τα κεφάλια από αμηχανία και άηδία. Επί τέλους το βάσανο αυτό έληξε. Ο Κρασνίτσκυ είχε πει ό,τι νόμιζε ωφέλιμο για την ενοχοποίηση. Το δικαστήριο δεν του έθεσε καμμιά ερώτηση. Με

το τέλος της καταθέσεώς του όλος ο κόσμος ανέπνευσε από ανακούφιση.

Ξαφνικά ακούστηκε η φωνή του δικηγόρου Γκούροβιτς: «Επιθυμώ να θέσω μερικές ερωτήσεις στον μάρτυρα». Κρατώντας μια δέσμη έφημερίδες των ετών 1917-1918, ο δικηγόρος ρώτησε τον Κρασνίτσκι, αν τα άρθρα που φέρουν την υπογραφή του και με τα οποία καλούσε το λαό σε εξέγερση κατά των Μπολσεβίκων ήταν δικά του. Ο Κρασνίτσκι, καταφανώς συγχυσμένος, απάντησε ότι «ναι». Θέλησε στη συνέχεια να δώσει μερικές εξηγήσεις για την αλλαγή της πολιτικής του, αλλά ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου -για να τον βγάλει από τη δύσκολη θέση- τον διέκοψε, με τη δικαιολογία, ότι αυτά δεν αφορούν την υπόθεση...

Μετά ήρθε να καταθέσει ένας άλλος μάρτυς, ο ιερέας Μπογιάρσκι. Ήταν ένας από τους δώδεκα ιερείς που είχαν υπογράψει την περίφημη επιστολή, με την οποία ανηγγέλλετο η ίδρυση της «Ζώσης Εκκλησίας». Όλοι περίμεναν να κράτηση την ίδια στάση με τον Κρασνίτσκι. Προς κατάπληξη όλων, ο Μπογιάρσκι, αντίθετα, έκανε μία θερμή απολογία υπέρ του Μητροπολίτου, και καθώς ο μάρτυς ήταν ένας εξαιρετικός ρήτωρ, η μαρτυρία του έκανε μεγάλη εντύπωση στο ακροατήριο. Επανειλημμένα το Δικαστήριο έδειξε την απαρέσκειά του για την κατάθεση, αλλά ο Μπογιάρσκι έμεινε σταθερός σ' αυτά που έλεγε.

Αλλά η δυσφορία του Δικαστηρίου έφθασε στο κατακόρυφο, όταν εκλήθη να καταθέσει ο μάρτυς Εγκόρωφ, καθηγητής στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Πετροπόλεως. Ο Εγκόρωφ ήταν ένας από τους αντιπροσώπους του Μητροπολίτου κατά τις διαπραγματεύσεις με τις τοπικές Αρχές σχετικά με την εκκλησιαστική συμπαράσταση προς τους πεινώντες.

Ο μάρτυς εξέθεσε με ακρίβεια το ιστορικό των σχετικών συνομιλιών, πράγμα που ανεσκεύασε όλες τις θέσεις του κατηγορητηρίου. Ο εισαγγελέας Σμυρνώνθ θύμωσε φοβερά και ζήτησε απ' το Δικαστήριο να κηρυχθεί και ο Εγκόρωφ ένοχος, να συμπεριληφθεί στους ήδη κατηγορουμένους και να δικασθεί. Ο δικηγόρος Γκούροβιτς διεμαρτυρήθη έντονα, λέγοντας ότι το δικαστήριο εγκαινίασε την τακτική του εκφοβισμού των μαρτύρων. Οι δικαστές απεσύρθησαν σε σύσκεψη και απεφάσισαν να δικασθεί ο Εγκόρωφ, αλλά σε άλλη δίκη. Φοβούμενος τις καταθέσεις των μαρτύρων υπερασπίσεως ο Πρόεδρος διέγραψε απ' τον κατάλογο τα ονόματά τους και κάλεσε να καταθέσουν μόνον οι μάρτυρες κατηγορίας, ως επί το πλείστον αστυνομικοί της Τσέκα.

Η ουσία της υποθέσεως ήταν να αποδειχθεί η ύπαρξη αντεπαναστατικού οργανισμού και η συμμετοχή των κατηγορουμένων σ' αυτόν. Οπότε το έγκλημα αυτό επέσυρε την ποινή του θανάτου. Το λόγο τώρα πήρε ο δημόσιος κατήγορος Κρασνίκωφ. «Ζητείτε να μάθετε πού βλέπουμε ένα οργανισμό αντεπαναστατικό και εγκληματικό; εκραύγασε. Αλλά, νά. Είναι μπροστά σας ο οργανισμός αυτός. Είναι η Ορθόδοξη Εκκλησία με τη βαρύγδουπη Ιεραρχία της, την υποταγή των κατωτέρων κληρικών στους ανωτέρους, την καταφανή κλίση της προς την αντεπανάσταση».

Κατόπιν μίλησε ο Εισαγγελεύς Σμυρνώνφ. Επί τρεις ώρες, με μια υστερική μανία, πρόφερε λέξεις χωρίς σειρά, κομμένες φράσεις χωρίς σύνταξη. Εκείνο που καταλάβαινε κανείς ήταν ότι ζητούσε συνεχώς «νά πέσουν δεκαέξ κεφάλια». Τότε στην αίθουσα ακούστηκαν χειροκροτήματα. Προέρχονταν από τους εγκαθέτους του καθεστώτος, στρατιώτες και αστυνομικούς με πολιτικά, που είχαν καταλάβει τις πρώτες θέσεις στο δικαστήριο.

Τώρα το λόγο πήρε η υπεράσπιση. Ο δικηγόρος Γκούροβιτς είπε ότι η τάση του δικαστηρίου είναι να πολιτικοποιήσει μια υπόθεση, η οποία δεν έχει καμιά σχέση με την πολιτική. «Επειδή αδυνατείτε να ενοχοποιήσετε προσωπικώς τον κάθε κατηγορούμενο, εκτοξεύετε εναντίον τους κατηγορίες απρόσωπες και αόριστες», είπε. Στη συνέχεια ο δικηγόρος έκανε μία σύντομη ανάλυση των κατά του ρωσικού κλήρου κατηγοριών και απέδειξε ότι άλλες απ' αυτές ωφείλοντο σε πονηρές διογκώσεις αθών περιστατικών και άλλες σε καθαρή συκοφαντία. Μιλώντας κατόπιν για τον Μητροπολίτη, ο Γκούροβιτς είπε. «Μια εφημερίδα έγραψε προ καιρού ότι «ο Μητροπολίτης μοιάζει με απλό ιερέα του χωριού». Και είναι σωστό αυτό. Ο Σεβασμιώτατος δεν μοιάζει καθόλου με τους πομπώδεις εκείνους πρίγκηπες της Εκκλησίας. Είναι ένας ποιμένας ψυχών με βαθειά πίστη, ηπιότητα και σεμνότητα, αρετές που του δίνουν την καταπληκτική πνευματική δύναμη και τη χάρη να προσελκύη τους ανθρώπους. Μπροστά στην έκτακτη ηθική ωραιότητα της εκλεκτής αυτής προσωπικότητας, ακόμη και οι εχθροί υποκλίνονται. Μεταξύ των προσώπων που βρισκόμαστε εδώ, συμπεριλαμβανομένων και των κατηγορών, είναι πολλοί που μπορούν να συγκριθούν με το πνευματικό ανάστημα του Μητροπολίτου; Μπορείτε να θανατώσετε τον Μητροπολίτη, αλλά δεν μπορείτε να αρνηθήτε το θάρρος του και την ανωτερότητα των σκέψεων και ενεργειών του». Οι πιστοί που βρίσκονταν στην αίθουσα του δικαστηρίου ανελύθησαν σε δάκρυα.

Η δίκη πλησίαζε στο τέλος της. Τώρα εκλήθησαν οι κατηγορούμενοι να απολογηθούν. Πρώτος άπελογήθη ο Μητροπολίτης. Είπε λίγα λόγια, αλλά βαρυσήμαντα. Κατέληξε ως εξής: «Εκείνο που μού στοίχισε περισσότερο κατά τη δίκη αυτή είναι ότι η κατηγορούσα αρχή με χαρακτήρισε «εχθρό του λαού». Όχι. Είμαι ένα νομιμόφρον τέκνο του λαού μου, τον αγαπώ και πάντοτε τον αγαπούσα. Του αφιέρωσα τη ζωή μου και είμαι ευτυχής ότι ο λαός μου, αυτοί οι απλοί άνθρωποι, μού ανταπέδωσαν την αγάπη και αυτοί είναι που με ανέδειξαν στην υψηλή αυτή θέση που κατέχω στην Εκκλησία... Δεν γνωρίζω τι μού επιφυλάσσει η ετυμηγορία σας, τη ζωή ή το θάνατο, αλλά οποία κι' αν είναι η απόφαση εγώ με θέρμη υψώνω τα μάπα μου στον ουρανό και κάνω το σημείο του σταυρου, λέγοντας: «Δόξα σε Σένα για όλα, Κύριε Θεέ μου». Αυτά ήταν τα τελευταία λόγια του Σεβ. Βενιαμίν. Η εντύπωση που προκλήθηκε και η ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε στο ακροατήριο δεν είναι δυνατόν να περιγράφουν. Η συνεδρίαση διακόπηκε και την άλλη μέρα απολογήθηκαν οι άλλοι κατηγορούμενοι.

Η απόφαση του δικαστηρίου βγήκε στις 5 Ιουλίου 1922. Δέκα κατηγορούμενοι καταδικάσθηκαν σε θάνατο (μεταξύ των οποίων πρώτος ο Μητροπολίτης), και άλλοι σε φυλακίσεις μικρής ή μεγάλης διάρκειας, αρκετοί δε αθωώθηκαν. Το Συμβούλιο χαρίτων εμείωσε την ποινή των εξ εκ των δέκα καταδικασθέντων σε θάνατο. Έμειναν προς εκτέλεση τέσσερες: Ο Μητροπολίτης Βενιαμίν, ο Αρχιμανδρίτης Σέργιος, ο καθηγητής Νοβίτσκυ και ο νομικός Κοφχάρωφ.

Το μεσονύκτιο της 12ης προς την 13η Αύγουστου 1922 οι κατάδικοι οδηγήθηκαν στον τόπο της εκτελέσεως, λίγο έξω από την Πετρούπολη. Ο Νοβίτσκυ έκλαιγε, γιατί σκεπτόταν ότι άφινε πίσω του την ορφανή κι' από μητέρα μοναχοκόρη του, δεκαπέντε χρονών, και παρεκάλεσε να της δώσουν από μέρους του το ρολόγι του και μια τούφα από τα μαλλιά του. Ο Κοφχάρωφ ειρωνεύετο τους δημίους του. Ο πατήρ Σέργιος προσηύχετο με δυνατή φωνή λέγοντας, «Κύριε, άφες αυτοίς, ου γαρ οίδασι τι ποιούσιν». Ο Μητροπολίτης εβάδισε ήσυχα προς τον τόπον της εκτελέσεως, μονολογώντας προσευχές. Σε λίγο ακούστηκαν οι κροταλισμοί των όπλων και τα σώματα των μαρτύρων έπεσαν στο έδαφος...

Οι κομμουνιστές φοβούμενοι πιθανή εξέγερση των εργατών της Πετροπόλεως, οι οποίοι υπεραγαπούσαν τον Μητροπολίτη, απέκρυσαν, όσο μπορούσαν, το γεγονός της εκτελέσεως και διέδωσαν ότι ο Μητροπολίτης μεταφέρθηκε στη Μόσχα...

Ο πολύς κόσμος ποτέ δεν θέλησε να πιστέψη στο θάνατο του Μητροπολίτου. Διεδίδετο μεταξύ των πιστών ότι οι μπολσεβίκοι κρατούσαν φυλακισμένο τον Μητροπολίτη σε κάποιο μέρος κρυφό και ότι όπου νάναι θα ξανάρθη. Πράγματι. Ο Μητροπολίτης είχε βεβαίως εκτελεσθή με τυφεκισμό. Αυτό είναι αλήθεια. Αλλά στην ψυχή του λαού η φωτεινή εικόνα του προσώπου του έμεινε πάντα ζωντανή...

Πηγή: Σόλωνος Νινίκα, *Η Εκκλησία και η περεστρόϊκα*, Κεφάλαιο Γ', *Ο Μητροπολίτης Πετροπόλεως Βενιαμίν*, σελ. 65-79, Αθήνα 1990